

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Kazuistika dítěte

**Podpora přirozeného rozvoje řeči u dětí – primární
logopedická prevence**

Kroměříž září 2022 – únor 2023

Zpracoval/a: Monika Výmolová

Kazuistika dítěte

Osobní údaje:

Jedná se o dívku Nelu, narozenou v červenci 2018

Osobní anamnéza:

Nela je prvorozenou dcerou matky Natálie a otce Martina. Těhotenství probíhalo bez komplikací, porod byl přirozený a v termínu. Vývoj v raném dětství – sedět začala kolem 6. měsíce, chodit v 11 měsících a první slova se začala objevovat kolem roku a půl. Není náchylná k nemocím, bez operací.

Rodinná anamnéza:

Matka – 30 let, středoškolské vzdělání, obchodní akademie v Uherském Hradišti, účetní

Otec – 32 let, výuční list, automechanik

Sestra – Sára, 1 rok

Rodina je bezproblémová, na výchově se podílí i babička – dvougenerační dům

Školní anamnéza:

Nela navštěvuje heterogenní třídu o počtu 25 dětí. Nejmladší je 2,5 roku a nejstaršímu 6. Nelze říci, že by ji starší spolužáci táhli dopředu, spíše naopak, shledává se v mladších dětech a nemá potřebu se dorovnávat starším.

Jemná i hrubá motorika se vyvíjí dle přirozeného vývoje. Ve sluchovém vnímání je lehké oslabení, naopak zrakové vnímání přiměřené věku. Nela má narušenou komunikační schopnost – problém ve výslovnosti některých hlásek. Grafomotorický vývoj je v normě.

Nela je emočně vyzrálá, má ovšem potíže se samostatností a potřebuje své vlastní tempo.

Kognitivní vývoj dítěte je přiměřen jeho věku a je poměrně výmluvná. Ve školce se do kolektivu zapojuje bez problémů.

Problémy před vstupem do programu:

Jelikož Nela navštěvuje mou třídu, nebyl problém s adaptací a hned od začátku spolupráce jsme měly úzký kontakt. Od začátku byla k naší spolupráci zvědavá a těšila se.

Nela má problém s výslovností sykavek a dalších hlásek, na nichž momentálně pracuje s klinickou logopedkou. Je velmi komunikativní, nestydí se. Vyskytuje se také problém se skloňováním, stavba vět je ovšem většinou v pořádku.

Za poslední dobu udělala jen malý pokrok, je třeba dále trénovat, a to hlavně v domácím prostředí s rodiči.

Průběh spolupráce:

První hodinu jsem si ověřila, co Nelči dělá problém a kde má mezery. K tomu jsem využila Diagnostiku dítěte předškolního věku od Jiřiny Bednářové. Všimla jsem si lehkých nedostatků ve výslovnosti již zmiňovaných hlásek a v sebeobsluze. Nemyslím si, že Nela není schopná činnosti sebeobsluhy vykonat, nýbrž se jí nechce a je v tomto ohledu pohodlná.

1. Hodina

Téma: Sněhuláci – uvolnění ruky

Aktivizace:

- Říkanka Zvednu prstík do vzduchu, poškrábu se na uchu, poškrábu se na nosu dám si prstík na pusku s ukazováním.
- Dala jsem před Nelču tři kruhy z papíru, každý jinak velký, červený trojúhelník a pár černých koleček. Zeptala jsem se, co to může znamenat a jestli si myslí, že z toho můžeme něco poskládat. Poskládala sněhuláka, tak přišla na to, o čem si budeme dnes povídat.

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na každé straně bylo jedno cvičení, společně jsme každá házela 5x.

Hlavní část:

- Uvolnění ramenního kloubu, zápěstí a prstů na ruce (malujeme sněhuláka, malujeme menšího sněhuláka a básnička Sněhová vločka (dotýkání se každého prstu)
- Lego bludiště: První jsem Nelči bludiště postavila já, měla za úkol prstem posunovat kuličku až k cíli. Poté jsem jí nabídla, jestli chce bludiště postavit ona mně, souhlasila.
- Grafomotorický pracovní list na formát A3 – malujeme sněhuláka, poté jsme mu společně vyzdobili hrnec na hlavě vytrháváním z barevného papíru

Reflexe:

- Na první hodinu Nela přišla natěšená a myslí, že se mi její očekávání podařilo splnit. Schválně jsem zvolila takové aktivity, které jsem věděla, že dívka zvládne.

2. Hodina

Téma: Nastraž uši – rozvoj sluchového vnímání

Aktivizace:

- Podívání se do zrcadla – co a kolikrát vidíš? (2 oči, 1 nos, 1 pusku, 2 uši – co dělají oči? Vidí. Co dělá nos? Cítí. Co dělá pusku? Jí/cítí chuť. Co dělají uši? Slyší.) Řekla jsem, že dneska ty uši budeme potřebovat, tak ať je pořádně nastraží.

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na každé straně bylo jedno cvičení, společně jsme každá házela 5x.

Hlavní část:

- Jaké slovo vrabec řekl? Znělost a podoba slova. Nela před sebou měla obrázek (brány) a já jsem řekla dvě slova (vrána x brána). Jejím úkolem bylo přiřadit obrázek k tomu vrabčákovi, který řekl slovo na obrázku.
- Sluchové pexeso
- Rozvoj hrubé motoriky pomocí říkanky Sněhuláček panáček (zopakovaly jsme alespoň 5x, poté už říkala básničku se mnou)

Reflexe:

- Se znělostí měla dívka nejdřív problém, musela jsem hlásku zdůraznit

3. Hodina

Téma: Moje rodina – rozvoj jemné motoriky

Aktivizace: Dám před Nelču obrázek rodiny a zeptám se, co vidí – konverzace o rodině, motivace, že mamince dneska navlečeme korálky a upečeme dort.

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na každé straně bylo jedno cvičení, společně jsme každá házela 5x.

Hlavní část:

- Rozvoj jemné motoriky – navlékání korálků pro maminku
- Pomáháme mamince péct dort – hra s kinetickým pískem a plastelínou

- Vytleskávání slov na slabiky, určování, která slabika je první, která poslední, další slova začínající na stejnou hlásku

Reflexe:

- Korálky byla schopna navléct jen ty, které v sobě měly větší díрку.

4. Hodina

Téma: Rozvoj hrubé motoriky

Aktivizace: Jdeme na výlet do džungle, kde na nás čekají různé překážky.

Rozcvička mluvidel: -----

Hlavní část:

- Návštěva školkové tělocvičny – opičí dráha z obručí, žebřin, masážních kamenů atd, skluzavka do míčkového bazénku.
- Zem je láva – hrála hudba, jakmile hrát přestala, Nelča musela najít vyvýšené místo, aby nespadla do lávy.
- Procvičení klenby nožní – s míčkem, chůze po laně, po kamenech
- Grafomotorický pracovní list

Reflexe:

- U některých prolézaček Nela měla problém s překonáním strachu, ale celkově ji aktivita bavila.

5. Hodina

Téma: Rozvoj sluchového vnímání

Aktivizace: Pustila jsem Nelči směsici zvuků, které byly nepříjemné. Zeptala jsem se, zda-li se jí to jejím uším líbí, odpověděla, že ne. Navrhla jsem, že si ty zvuky tedy zkusíme roztřídit.

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na každé straně bylo jedno cvičení, společně jsme každá házela 5x.

Hlavní část:

- Zvuky kolem nás – pustila jsem CD, Nelča musela určit co nejvíc zvuků, které slyší (auto, motorka, vlak, ptáci)
- Věci, které Nela slyšela, jsme si následně vytleskaly a určily počet slabik
- Kde cinká zvoneček? Dívka šla na chvíli za dveře a mezitím jsem někde ukryla zvoneček, který cinkal. Jejím úkolem poté bylo zvoneček najít. Následně zvoneček schovala ona a hledala jsem ho já.
- Logopedická omalovánka

Reflexe:

- Zvuky Nela poznala s přehledem

6. Hodina

Téma: Rozvoj zrakového vnímání a zrakové paměti

Aktivizace:

- Rozhovor na téma jestli pomáhá mamince s úklidem, jestli si uklízí hračky v pokojíčku a jestli se jí líbí, když má v pokoji nepořádek. Řekla jsem, že znám jednu princeznu, která měla v pokojíčku nepořádek a že by potřebovala pomoci najít nějaké hračky.

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na každé straně bylo jedno cvičení, společně jsme každá házela 5x.

Hlavní část:

- Rozvoj zrakového vnímání – zraková analýza – poznej na obrázku, kde se ukryl medvídek – kniha Zámek princezny Čurbesky
- Poznej, který předmět chybí – dala jsem na zem pro Nelu známé předměty, na které se chvíli dívala a snažila si je zapamatovat. Poté jsem předměty zakryla šátkem a jeden předmět oddělala. Jejím úkolem bylo přijít na to, co chybí.
- Pantomima – Dívka si vylosovala jednu aktivitu (znázorněnou obrázkem), kterou měla předvést. Já měla za úkol hádat, jakou aktivitu předvádí.

Reflexe

- Kniha Nelu uchvátila, hrály jsme to desítky minut. Se zapamatováním předmětů také žádný problém nebyl.

7. Hodina

Téma: Dýchání – cvičení bráničního a vědomého dýchání

Aktivizace: Obě jsme si daly ruce na břicho a zeptala jsem se, jestli cítí, jak se jí ruka zvedá, poté jsem navrhla, že se dneska zaměříme na dýchání.

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na každé straně bylo jedno cvičení, společně jsme každá házela 5x.

Hlavní část:

- Dýchací cvičení – procvičování nádechu nosem a výdechu pusou (dortové svíčky, nafoukneme pusou jako bublinu)
- Šťastné bubliny – vědomé dýchání - Nele jsem dala bublifuk a měla si představit, že do bublin vdechuje dobrou náladu.
- Básnička Bublina se nafukuje s pohybovým ztvárněním
- Míčkové závody – využili jsme pingpongový míček a brčka. Zvolili jsme vyhraněnou trasu a naším úkolem bylo míček dofoukat až do cíle.

Reflexe

- Hra s bublifukem i závody Nelu bavily.

8. Hodina

Téma: Zdokonalování jemné motoriky

Aktivizace:

- Říčkankou Všechny moje prsty, schovaly se v hrsti. 1, 2, 3, 4, 5, spočítat je umím hned.

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na každé straně bylo jedno cvičení, společně jsme každá házela 5x.

Hlavní část:

- Procvičení jemné motoriky a prematematických představ – skládání hříbečků do položky dle předlohy, následně dle fantazie
- Desková logopedická hra Rozhýbej svůj jazýček
- Pracovní list časová posloupnost – vystřížení a následné lepení obrázků tak, jak šla časová linie (nejdřív si vytáhnu skleničku, poté tam napustím vodu, na konec pijú)

Reflexe:

- Skládání hříbečků podle předlohy byl problém, nebyla schopna předlohu přenést do podložky, zkusily jsme tedy skládání kaštanů přímo na předlohu, to se dařilo líp.

9. Hodina

Téma: Lední medvědi – rozvoj sluchové diference, rozvoj zrakového vnímání a jemné motoriky

Aktivizace: Povídání s maňáskem, říkanka Dobrý den, dobrý den

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na každé straně bylo jedno cvičení, společně jsme každá házela 5x.

Hlavní část:

- Logopedická hra Tleskni, když uslyšíš hlásku xy (Např. hlásku T. Říkám slova s podobností i bez (tráva, kráva, míč, lyže...))
- Pracovní list hledání rozdílů
- Prstové barvy – lední medvědi

Reflexe:

- S hledáním hlásek neměla problém, tvoření medvědů se povedlo.

10. Hodina

Téma: Brr, to je mráz – rozvoj rytmického vnímání

Aktivizace: Říkanka Leden

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na každé straně bylo jedno cvičení, společně jsme každá házela 5x.

Hlavní část:

- Rytmizace říkanky Leden (vytleskávání, vytukávání paličkami)
- Hra Kuba řekl – Říkala jsem různé polohy na koberci, které pokud jsem řekla „Kuba řekl“, musela Nela udělat. Pokud jsem řekla jen pokyn, bez „Kuba řekl“, pozici nesměla změnit. Poté jsme se vystřídaly
- Antonyma – práce s kartičkami
- Slova nadřazená podřazená – práce s obrázky

Reflexe:

- Antonyma a slova nadřazená/podřazená zvládá bez problémů, aktivity ji bavily.

11. Hodina

Téma: Každý máme smyslů pět – rozvoj zraku

Aktivizace:

- Zeptám se, jestli si pamatuje, jak jsme se společně dívaly do toho zrcadla a počítali jsme, kolik čeho na obličejí máme. Řeknu, že dneska se budeme věnovat očím.

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na každé straně bylo jedno cvičení, společně jsme každá házela 5x.

Hlavní část:

- Kimova hra – najdi předmět podle hmatu (geometrické tvary, zvířata, určování různých povrchů – vzhledem k věku dívka zatím nezvládá pojmenovat jednotlivý materiál, pracovaly jsme jen s „Najdi mi jemný povrch“ / „Řekni mi, jaký tento povrch je“,...)
- Dotýkání se prstů na rukou – zkoušení po slepu
- Najdi nesmysl – nejprve na obrázku, poté ve větě, kterou jsem řekla.

Reflexe:

- Poznávání zvířat po slepu na ni bylo příliš náročné, ale s geometrickými tvary a povrchy neměla problém.

12. Hodina

Téma: Někdo je malý, někdo velký – rozvoj slovní zásoby

Aktivizace:

- Stouply jsme si vedle sebe naproti zrcadlu a zeptala jsem se, jaký je mezi mnou a ní rozdíl. Postupně jsme se dostali k tomu, že já jsem vyšší. Dále jsme po třídě hledaly předměty,

kteře jsou vyšší/menší než my. Následně jsem do hrnku dala vodu, kařdou jinak teplou. Opět jsem se zeptala, jaký je v nich rozdíl. Měla za úkol je poskládat podle toho, jak je teplá.

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na kařdé straně bylo jedno cvičení, společně jsme kařdá házela 5x.

Hlavní část:

- Stupňování slov - přídavná a podstatná jména – od nejmenšího po největší i naopak, skládání obrázků podle dané velikosti
- Slovní kopaná
- Uvolnění ramenního kloubu a zápěstí, procvičení prstů s říkankou Všechny moje prsty
- Grafomotorický list – horní/spodní oblouk – úsměv
- Reflexe:
- Nejdříve jsme určovali jen větší/menší, protože nepochopila, co od ní očekávám, ale postupně jsme zkusili i samotné stupňování a až na nepravidelná slova se nám dařilo.

13. Hodina

Téma: Z pohádky do pohádky – procvičení mluvidel

Aktivizace: Logopedická pohádka

Rozcvička mluvidel:

- Logopedická pohádka

Hlavní část:

- Logopedická pohádka – procvičení mluvidel a jazyka
- Fonační cvičení – napodobování zvuků kolem nás – auto dělá tutů, včela bzzz, čmelák bžžž, na kočku voláme čč,...
- Na datla – vyřukávání počtu slabik i naopak (zkus vymyslet slovo, které má xy počet slabik)
- Řízená meditace – učitelka řídí meditaci při relaxační hudbě, celkové zklidnění

Reflexe

- Logopedická pohádka dívku bavila, jednu kopii jsi vzala i domů, aby mohla číst s rodiči.
- Vymýšlet slova na daný počet slabik bylo obtížnější, pracovaly jsme s „Myslím na slovo oko, když ho zmenšíš, vytvoříš slovo, které má 3 slabiky. Jak zní toto slovo?“

14. Hodina

Téma: Kdo, co, k čemu – rozvoj slovní zásoby

Aktivizace: Zeptala jsem se, co dělají její rodiče za práci a jestli ví, co k tomu potřebují.

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na kařdé straně bylo jedno cvičení, společně jsme kařdá házela 5x.

Hlavní část:

- Pohádka o jazyku
- Hledání významu – práce s obrázky – k čemu se používá, na co je dobré, kdo to používá
- Přirovnání – doplňování, učitelka řekne „velký jako“ a Nela měla za úkol doplnit vhodné slovo.
- Logopedická omalovánka
- Pohybové ztvárnění říkanky Sáňky

Reflexe

- Hledání významu Nelči překvapivě šlo, dokonce sama od sebe začala rozpoznávat homonyma.

15. Hodina

Téma: Popletené obrázky – rozvoj zrakového vnímání

Aktivizace: Přivítání Kašpárkem – rozhovor na téma jak se máme, co jsme dneska dělali ve školce,...

Rozcvička mluvidel:

- Oromotorická cvičení s kostkou – na každé straně bylo jedno cvičení, společně jsme každá házela 5x.

Hlavní část:

- Obrázky v řadě – najdi obrázek, který do řady nepatří a řekni mi proč, následně vytleskání tohoto slova
- Pracovní list – dokresli druhou část obrázku

Reflexe:

- Nela měla problém s dokreslením druhé poloviny obrázku, neustále obtahovala natištěnou půlku.

16. Hodina

Téma: Zazvonil zvonec, pohádky je konec.

- Opakování, co jsme se spolu naučili
- Opakování diagnostiky, zjistili jsme, že se dívka zlepšila ve sluchovém vnímání, sama dokáže u některých hlásek rozeznat, že je řekla špatně a s upozorněním si dokáže opravit hlásky L a T.

Závěr, metodická doporučení:

S Nelou se mi pracovalo velmi dobře. Většinu času měla o aktivity a hry zájem, dělala je se záplem. Pokud se nám něco nedařilo, zkoušela jsem použít vhodnou motivaci a většinou se mi to povedlo a aktivitu jsme alespoň zkusili.

K závěru naší spolupráce byla Nela schopná dělat naši mluvidlovou rutinu samostatně a dokonce ji zařadili i v domácím prostředí. Naučila se spoustu nových her i nových slov, kterými obohatila svoji slovní zásobu. V kolektivu již zvládá hry, které předtím nechápala a pomáhá s motivací do her mladším dětem. Jemná i hrubá motorika je vzhledem k věku dívky v normálu a věřím, že se jí bude dařit dělat pokroky v dalších měsících.

Seznam použité literatury:

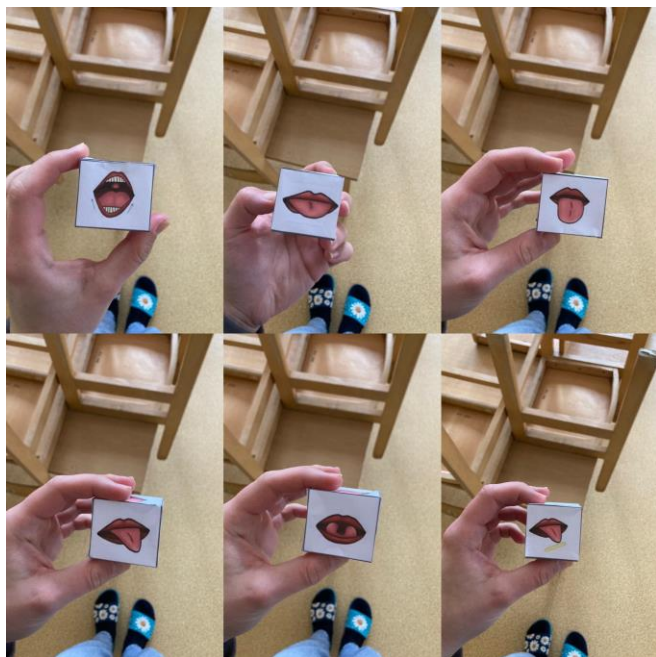
BEDNÁŘOVÁ, Jiřina. Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let. Ilustrace ŠMARDA, Richard. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. iv, 217 stran. Moderní metodika pro rodiče a učitele. Předškoláci. ISBN: 978-80-266-0658-1

HUML, Lukáš. Nauč mě mluvit, 500 slov, říkadla, pohádky. Ilustrace ŠPLÍCHAL, Antonín. 3. vydání. AXIÓMA, 2012. 64 stran. ISBN: 978-80-7292-241-3

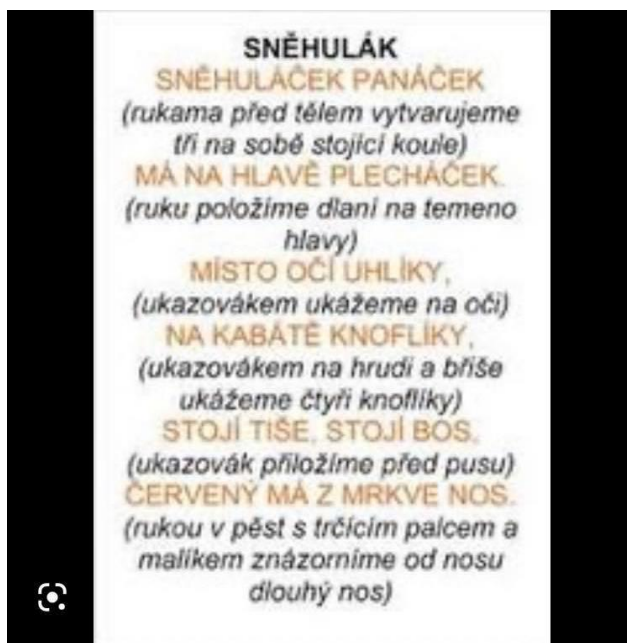
FRANČÍKOVÁ, Renata. ŠTANCLOVÁ, Eva. Šimonovy pracovní listy 15: Rozvoj sluchového vnímání, rozlišování hlásek, slabik a slov. 15. díl série Šimonovy pracovní listy. Portál, 2022, 64 stran. ISBN: 978-80-2621-901-9

BÉCUE, Benjamin. Zámek princezny Čurbesky. 1. vydání. Egmont, 2019. 18 stran. ISBN: 978-80-252-4642-9

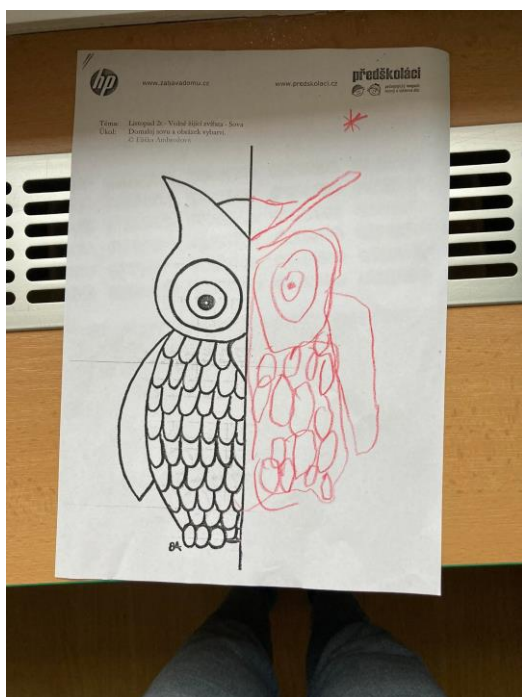
Přílohy:

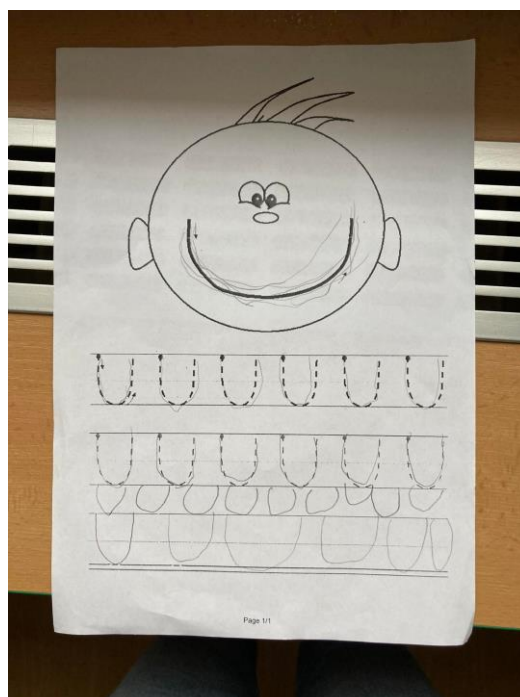
Příloha oromotorická kostka

Příloha Sněhuláček panáček

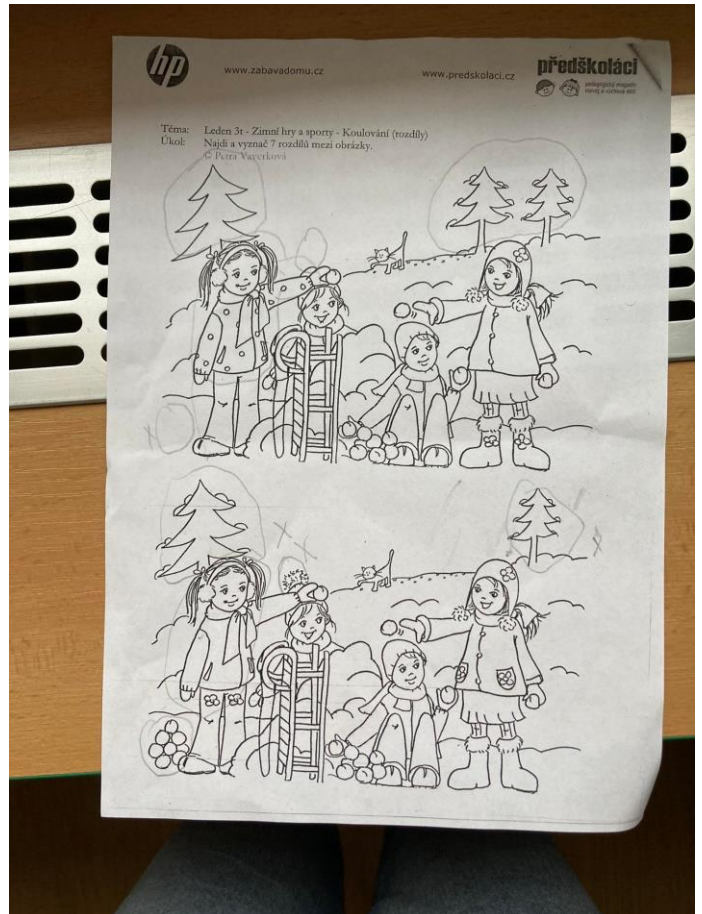
Příloha PL Dokresli druhou polovinu obrázku

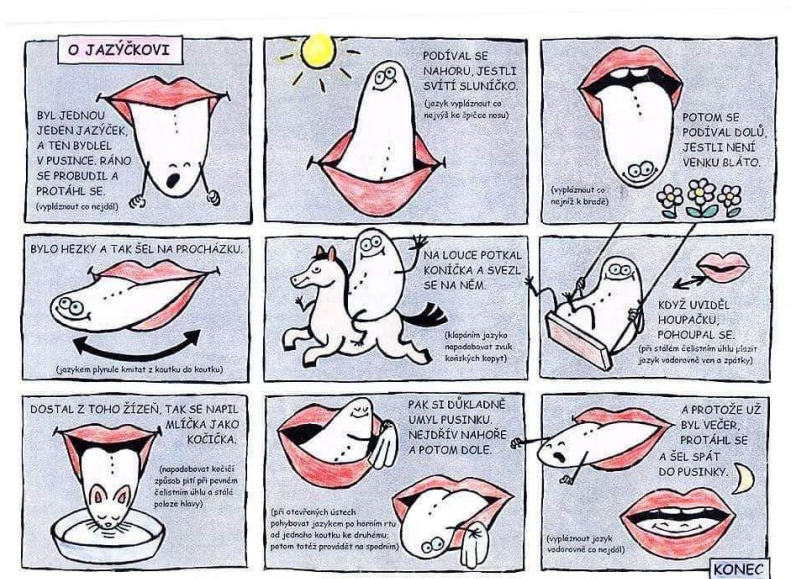
Příloha PL Spodní oblouk

Najdi nesmysl na obrázku

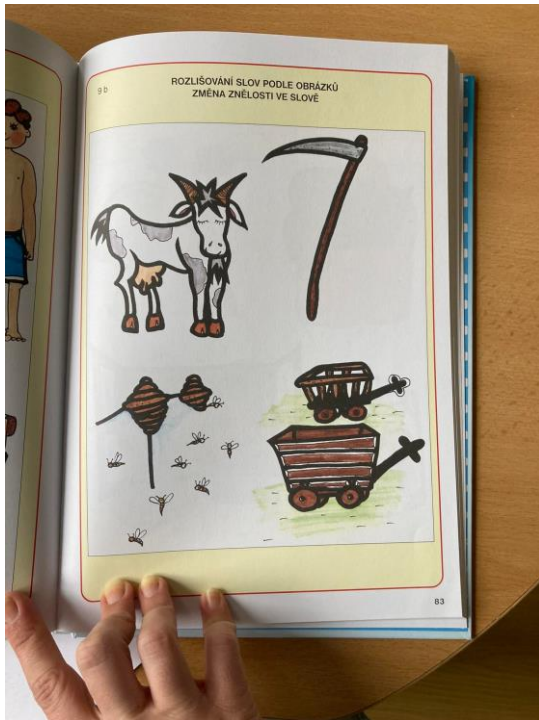
Rozdíly

Pohádka o jazyku

Lední medvědi z prstových barev

Znělost a podoba slova 1

Leden, leden, leden,
přikryl vodu ledem.
Tam, kde včera byly louže,
tam to dneska hezky klouže.
Sáňky, lyže z kopce letí,
sněhuláka staví děti.
Leden, leden, leden,
přikryl vodu ledem.

CH

Misilně vydechni
s otevřenou pusinkou.

Zasměj se jako klaun:

Chi chi...

Jakou mívá klaun barvu nosu?
Co dalšího může být červené?
Co tě nejčastěji rozesměje?

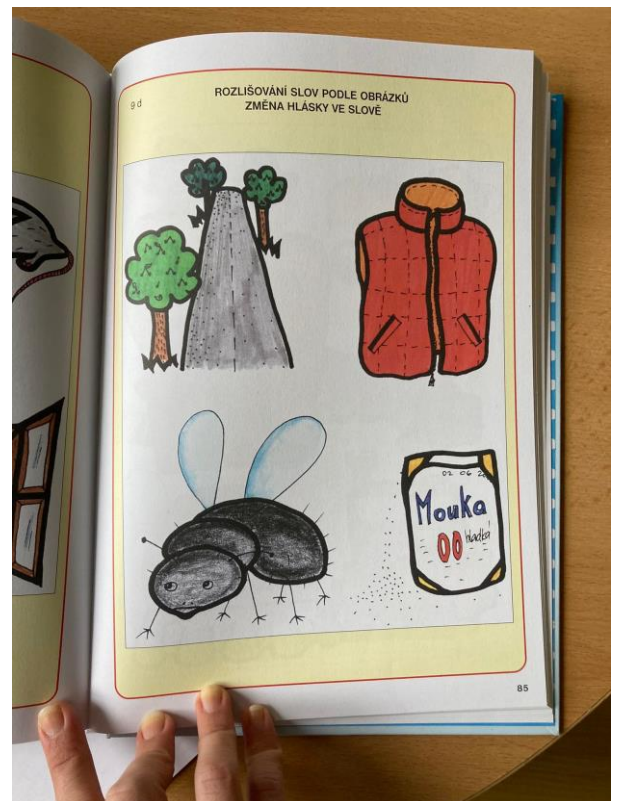
Stupňování

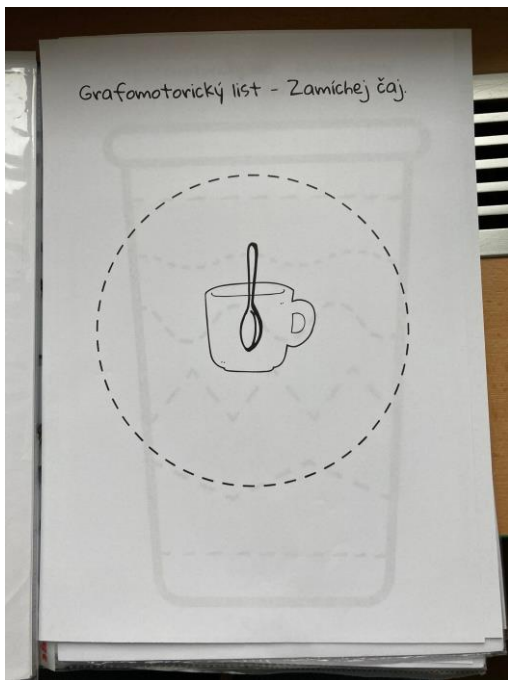
Stupňování

Básnička Všechny moje prsty

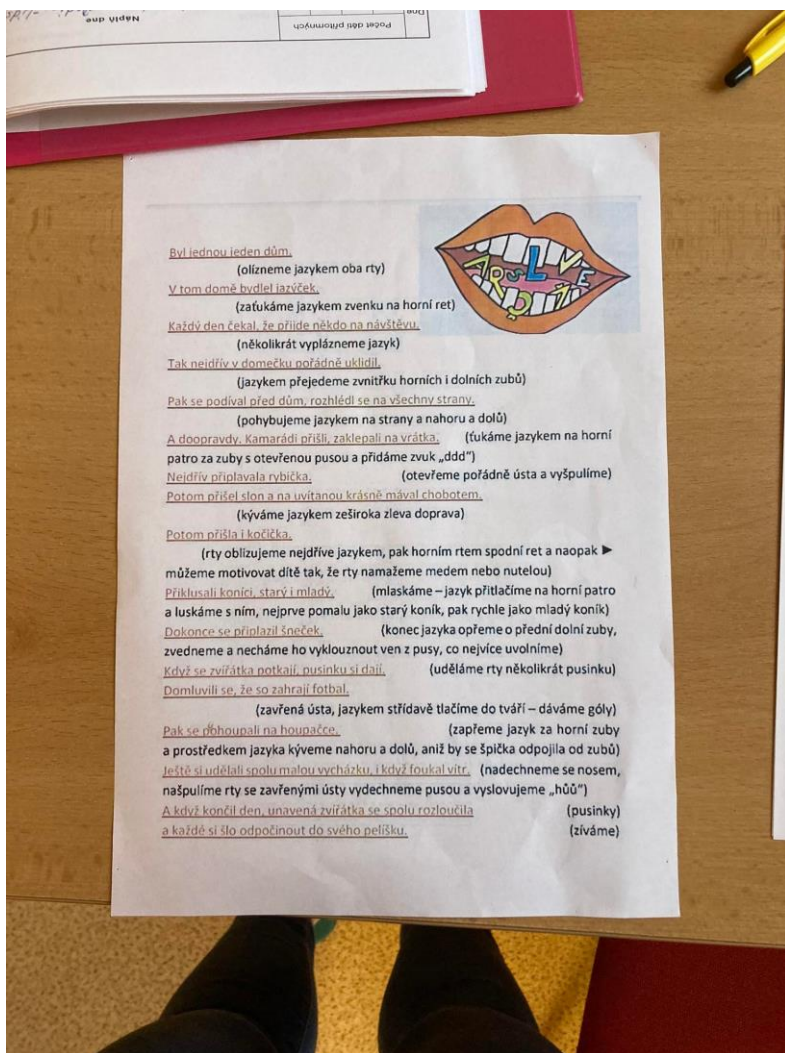
Změna hlásky ve slově

Příloha Grafomotorický PL, kruh

Příloha Najdi odlišný obrázek

Příloha Logopedická pohádka